

مسیونرهای مسیحی در دوره قاجاریه

۲۷ آذر ۱۳۹۴ ساعت ۲۱:۲۳

نویسنده در این پژوهش از منابع و اسناد موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران، سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران و مراکز تحقیقاتی امور تبلیغی در هندوستان مانند گوا و مرکز انجمن تبلیغی کلیسا در لندن بهره گرفته است. در بخش مقدماتی با عنوان «مسیحیت و تبلیغ آن در ایران و جهان»، ابتدا واژه‌ها و اصطلاحات خاص مبلغان که برخی از آنها به زبان فارسی راه یافته، معرفی و موارد استعمال آنها بیان شده است...

تاسیس انجمن‌های تبلیغی در آخرین دهه‌های قرن ۱۸ م. سرآغاز دوران تازه‌ای برای تاریخ کلیسای پروتستان بود. در آغاز، هدف اصلی این انجمن‌ها تبلیغ و تبشیر جوامع پروتستان اروپایی و مستعمره نشین‌های دولت‌های پروتستان در آمریکا و آفریقا و اقیانوسیه بود. اما بعدها این آیین در قرن ۱۹ م. با کمک امپریالیسم و استعمار در این مناطق گسترش یافته به گونه‌ای که انجمن‌های تبلیغی، اعم از انجمن‌های وابسته به کلیسای انگلیس یا کلیساهای آزاد با دریافت اعاناتی از دولت‌های توسعه طلب و پروتستان مانند انگلستان و آمریکا، امور خیریه و فرهنگی خویش را در سرزمین‌های تحت نظارت دولت‌های مزبور توسعه دادند. ر سال‌های آغازین تاسیس این انجمن عده کمی به عنوان مبلغ برای خدمت در ماورا بحار به این انجمن پیوستند و طی ده سال اول تاسیس این انجمن تنها پنج مبلغ به خارج از انگلستان اعزام شدند. از این رو، به دلیل کمبود مبلغ داوطلب برای فرستادن به خارج، اعضای انجمن وقت خود را به تهیه توصیه‌هایی از انجیل به زبان‌های مختلف شرقی متمرکز کردند. نام این انجمن در سال ۱۸۱۲ م. به Society Missionary Church-S.M.C تغییر یافت. از سال‌های آغازین تاسیس در اواخر قرن ۱۸ م. همواره در صدد بود که امکانات موجود برای فعالیت در سرزمین‌های شرقی را بررسی کند و در اولین فرصت مناسب مبلغان مذهبی را به آن مناطق بفرستد. انجمن تبلیغی کلیسا، به رغم سفرهای مبلغان منفرد، برای حفظ حلقه‌های ارتباطی خود در هندوستان همواره امکان فعالیت در ایران را مدنظر داشتند. با این حال هیچگاه در صدد تاسیس یک پایگاه ثابت در ایران برنیامدند و شاید هم مبلغ داوطلب برای انجام این کار نیافتند. سرانجام زمان مناسب برای این کار در سال ۱۸۶۹ م. مقارن با بیست و یکمین سال از دوران سلطنت ناصرالدین شاه قاجار فراهم شد و مبلغی به نام را برای اقامت دو ساله به ایران فرستاد.

این کتاب در سه بخش اصلی شامل بخش مقدماتی، اول و دوم با انگیزه بررسی علل و نتایج حضور انجمن تبلیغی کلیسا در ایران تالیف شده است. نویسنده در این پژوهش از منابع و اسناد موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران، سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران و مراکز تحقیقاتی امور تبلیغی در هندوستان مانند گوآ و مرکز انجمن تبلیغی کلیسا در لندن بهره گرفته است. در بخش مقدماتی با عنوان «مسیحیت و تبلیغ آن در ایران و جهان»، ابتدا واژه‌ها و اصطلاحات خاص مبلغان که برخی از آنها به زبان فارسی راه یافته، معرفی و موارد استعمال آنها بیان شده است. سپس تاریخچه تبلیغ در ادیان اسلام، یهود و مسیحیت بیان شده و در ادامه سیر گسترش مسیحیت در ایران از پیدایش تا قرن سیزدهم قمری (نوزدهم میلادی) مورد بررسی قرار گرفته است. بخش اول کتاب به فعالیت‌های نخستین مبلغان پروتستان در ایران اختصاص دارد و در آن روند تبلیغ این آیین در ایران تا قرن سیزدهم قمری بیان شده است و در ادامه چهره‌های شاخص مبلغ مذهب پروتستان در ایران قرن سیزدهم معرفی گردیده‌اند. عنوان بخش دوم کتاب، «انجمن تبلیغی کلیسا یا s.m.c در ایران دوره قاجاریه» است. در این بخش در قالب سیزده فصل به مسائل و مباحثی چون چگونگی شکل‌گیری و نحوه آغاز فعالیت این انجمن در ایرانه پایگاه‌ها و فعالیت‌های مذهبی آموزشی و پزشکی انجمن در دوره قاجاریه در مراکزی چون جلفا، اصفهان، کرمان، یزد و شیراز؛ جایگاه و نقش مبلغان مذهبی زن در هیئت‌های انجمن؛ مواضع و واکنش اقشار مختلف جامعه ایران به خصوص علما در برابر فعالیت‌های انجمن؛ روش چاپ و نشر کتب مذهبی و غیر مذهبی در انجمن؛ بهره‌گیری انجمن از شرایط و مشکلات جامعه ایران برای پیشبرد اهداف؛ تلاش انجمن برای تبلیغ میان عشایر غرب و جنوب غرب ایران به خصوص بختیاری‌ها و قشقایی‌ها؛ تلاش انجمن برای ایجاد ارتباط با حاکمان قاجاری و نتایج آن؛ مناسبات انجمن با دولت انگلستان و اقدامات آن دولت در حمایت از انجمن برای پیشبرد اهداف استعماری خود و گرفتاری‌ها و مشکلات مبلغان انجمن در آشفتگی‌های سال‌های پایانی دوره قاجار و زمان جنگ جهانی اول، پرداخته شده است. شایان ذکر است مولف در پایان هر بخش اقدام به نتیجه‌گیری از مباحث کرده است.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۰۸۹۰/قاجاریه-دوره-مسیحی-مسیونرها/۲۰۸۹۰>